

**OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA
KIRUVCHILAR UCHUN**

SAVOLLAR KITOBI

ABITURIYENT: _____
F.I.O. Imzo

ABITURIYENT DIQQATIGA!

Test topshiriqlarini yechishdan avval savollar kitobini varaqlab, unda har bir fan boyicha 36 ta savol mavjudligini tekshiring. Agar savollar soni kamligi aniqlansa yoki savollar kitobi raqami bilan javoblar varag'i raqami bir xil bo'lmasa, darhol auditoriya rahbariga ma'lum qiling.

Savollar kitobida abituriyentning familiyasi, ismi, otasining ismi xato to'ldirilgan yoki to'ldirilmagan va imzosi qo'yilmagan hollarda e'tirozlar ko'rib chiqilmaydi.

Kitob tipi: 32

FANLAR:

Blok 1: Ona tili va adabiyot

Blok 2: Biologiya

Blok 3: Kimyo

Savollar kitobi raqami: **1701340**

Toshkent – 2017

ONA TILI VA ADABIYOT

1. Berilgan gapda hokim bo'lak vazifasida kelgan sifat(lar) nechta?
Yigit oddiy kiyingan, o'rtabo'y va chiroyli ekan.
A) 3ta B) 4ta C) 2ta D) 1ta
2. Unim yo'q, bunim yo'q.
Uyimda unim yo'q.
Ishimda unum yo'q,
Aytishga unim yo'q.
Ushbu parchada o'zaro shakldosh bo'lgan so'zlar qaysi turkumlarga mansub?
A) 1 o'rinda ot, 2 o'rinda olmosh
B) 2 o'rinda ot, 1 o'rinda olmosh
C) 2 o'rinda ot, 1 o'rinda olmosh, 1 o'rinda fe'l
D) 2 o'rinda ot, 2 o'rinda olmosh
3. Yasama sifatdan yasalgan ot hol vazifasini bajargan gapni aniqlang.
A) U yo' lto 'sar quruqlikda ham, dengizda ham qaroqchilik qilishni hunarga aylantirgandi.
B) Qani endi, yoshligingda keksalar kabi donishmand, keksayganda yoshlar singari baquvvat bo'lsang.
C) Mustaqillik yillarida O'zbekistonda milliy davlatchilik tizimi mukammal shakllandi.
D) Ota-onangga qilingan bemehrlik bir kun farzandlaringdan qaytishi abadiyat qonunidir.
4. **Oltin o'tda bilinadi, odam –mehnatda. Mehnat bilan inoqlashsang, tan og'rig'in ko'rmaysan. Ko'p ishlagan ko'p yashaydi. Mehnat qilsang, qo'lingga yorug'lik kiradi.**
Ushbu matnda yasama so'zlar tarkibida nechta o'rinda shovqinli jarangli sirg'aluvchi undosh qatnashgan?
A) 4ta B) 5ta C) 6ta D) 7ta
5. Qaysi gap imlosida olti o'rinda fonetik o'zgarish yuz bergan?
A) Meniki-seniki deb tortishib, necha marta burni qonadi hamki, og'zini tiyolmadi.
B) Shunday bo'lmog'iga asos bor edi, chunki ular bir ko'chada yashab, o'sib-ulg'aygan edilar, bunisining asrori unisiga besh qo'lday ayon edi.
C) Keyinroq ham ko'zimiz tushib turardi, biroq endi u shunday bir yuksaklikda va qamrovi shu qadar keng ediki, bu kengliklar bizga oxshash jon odamlarlarning shuuriga sig'masdi.
D) Bu falokatga yo'liqqan odamning jon achchig'idagi qichqirig'i edi, ammo Bill qayrilib ham qaramadi.
6. Sabab holi sifatdosh bilan ifodalangan egasi ma'lum gapni toping.
A) Tuman quyuvligidan yo'l zo'rg'a ko'rinar edi.
B) Shamol tinavermagach, tog'ga chiqishni qoldirdi.
C) Boshqa hech narsani yo'qligi uchun bitta-yu bitta ho'kizini berib yuboribdi.
D) Uyalganidan bir zumda qizarib-bo'zarib ketdi va qadamini tezlatdi.
7. Berilgan murakkab qo'shma gap tarkibidagi sodda gaplarning kesimlarida fe'lning munosabat shakli orqali ifodalangan qaysi grammatik ma'nolar barcha kesimlarda bir xil?
Agar sen go'daklik zamoningda onang sen bilan qanday hayot kechirganini, o'zingning esa osmon bilan yerning farqini bilmaydigan bir chaqaloq bo'lganingni bilishni istasang, atrofingdagi onalarda qara, ularning qo'llaridagi chaqaloqlarga nazar sol, shunda sen o'z go'dakligingni yorqin tasavvur qilasan va o'zing bundan xulosa chiqarib olasan.
A) zamon va shaxs-son ma'nosi
B) zamon va mayl ma'nosi
C) mayl va shaxs-son ma'nosi
D) mayl, shaxs-son va zamon ma'nosi
8. Quyida berilgan nechta so'z faqat bir turkum doirasida shakldoshlik xususiyatiga ega?
shox, tovon, es, savdo, qon, in
A) 5ta B) 3ta C) 2ta D) 4ta
9. Qaysi gapdagi so'zlar tarkibida ismlarning va fe'llarning munosabat shakllari o'zaro omonimligini namayon qilgan?
A) Mevali daraxt yerga engashar.
B) Onangni kaftingda tutsang, singlingni kiftingda tut.
C) Aysam, tilim kuyadi, ayimasam-dilim.
D) Chin do'st - tug'ishganing bilan teng.
10. Istiqloqlar tufayli chekka qishloqlarda ham havaslansa arzigulik korxonalar yaratildi.
Berilgan gapda yasama so'zlar miqdori nechta?
A) 4ta B) 3ta C) 2ta D) 5ta
11. Yordamchi so'z turkumlarining faqat bir turiga, oid birliklar uch o'rinda qo'llangan gapni toping.
A) Ko'z oldimda sobit turar faqat shu Vatan, Kulbasi ham kenglik qadar chulg'aydi meni.
B) Faqat o'tmish bilan yashamas inson, Garchand bo'lolmaydi undan hech ozod.
C) Dildan o'chiraylik g'amning otini, Bahor ham baxt kabi axir yagona.
D) Mana shu o'yin-kulgular, qo'shiq va kuylar yosh-u qarining diliga orom hamda quvonch bag'ishlagan lola sayli yaqinda bo'lgan edi.
12. Berilganlardan ismlar guruhiga mansub nechta so'z vazifadosh ko'makchi bo'la oladi?
maqsadida, qadar, qarab, muvofiq, o'zga, tomon, bo'yab, qarshi, qoshida, qaramay
A) 6ta B) 4ta C) 5ta D) 7ta
13. To'tini o'z ismini aytishga o'rgatishadi. Ismni ko'p qaytarishadi. Keyin bir kuni, ehtimol, bexosdanmi yoki o'z kayfiyatini bildirish uchunmi, u talab qilinayotgan so'zni aytib yuboradi va shu ondayoq mukofot oladi.
Berilgan parchadagi fe'llar tarkibida qaysi nisbat qo'shimchasi qatnashmagan?
A) o'zlik B) majhul C) birgalik D) orttirma
14. Quyida berilgan qaysi gapda yordamchi so'z turkumlarining har bir turiga oid birliklar qatnashgan?
A) U nihoyatda ziyrak, idrokli, keng mushohadali, o'ta qiziquvchan, uquvli, bilimga chanqoq, mehnatkash edi va shu fazilatlar bilan ajralib turardi.
B) Bu zanjir ila zamonga daxldorsan, sen ham ahli olam qatori uchinchi ming yillikda yashamoqdasan.
C) Bu maqsad sari qo'yilgan birinchi qadamgina emas, balki kelajakka ishonch belgisidir.
D) Siz ham bu ishga qadam qo'yishdan ilgari bir karra o'yab ko'rsangiz bo'larmidi?
15. **Buvimning har qissasi, Har bir qilgan hissasi Fikrimni tortar edi, Havasim ortar edi.**
Ushbu parcha haqida bildirilgan to'g'ri fikrni toping.
A) bog'lovchisiz qo'shma gap
B) ergashgan qo'shma gap
C) bog'langan qo'shma gap
D) murakkab qo'shma gap
16. Qaysi javobdagi juftlik o'zaro bir umumiy ma'noni ifodalay olmaydi?
A) ganch-boyluk B) gangimoq-esankiramoq C) norg'ul-barzangi D) tanti-mard
17. Odam uchta narsaning qadrini doim kechikib biladi: yoshlik, sog'lik, tinchlik.
Ushbu gapdagi ikki nuqtaning qo'yilish sababi to'g'ri izohlangan javobni aniqlang.
A) gap bo'laklari bilan aloqaga kirishmaydigan bo'laklarni ajratish uchun
B) umumlashtiruvchi bo'lak uyushiq bo'laklardan oldin kelgani uchun
C) izoh munosabati bog'lovchisiz qo'shma gap bo'lgani uchun
D) ajratilgan bo'lak qatnashgani uchun
18. Ushbu gaplarning qaysi birida teng bog'lovchilar uyushiq bo'laklarni bog'lagan?
A) Dasturxon ustida dam o'zbek kuylari yangraydi, dam hind qo'shiqlari ijro etiladi.
B) Bo'taboy tin olmay, goh bosh chayqab, goh qoshini kerib, goh "Ana! O'h, o'h-o'h!" deb quloq soladi
C) Yerga tushgan chiroq bir-ikki lopilladi-yu, avval ko'k, keyin qizg'ish alanga ko'tarildi.
D) Nuri goh sevinib shirin xayollarga botadi, goh butun vujudini titroq bosadi.
19. Berilgan she'riy parchada ot kesimlar sonini aniqlang.
Yangi yil, Kimlar yetdi senga, kimlar yetmadi.
Sen yangi yo'ldoshsan, sen yangi hamdam,
Yo'qlab kelganingni o'zi bir bayram.
Qulog'ingga bir gap aytaymi, endi,
Qirqinchi qasrimga o'taymi endi,
Kechagi yoshligim etakmi endi?

- A) 5 ta B) 4 ta C) 2 ta D) 3 ta
20. Kesim haqidagi to'g'ri hukmlarni aniqlang.
1) gapning markazi hisoblanadi; 2) barcha bo'laklar unga bevosita bog'lanadi; 3) tasdiq yoki inkor ma'nosini ifodalaydi; 4) zamon, mayl, shaxs -son ma'nolari bilan shakllanadi
A) 2, 3, 4 B) 1, 3, 4 C) 1, 4 D) 2
21. Meni yam-yashil o'tloqlarda dumalagan, chang ko'chalarda o'ynatgan damlarni unutolmay qiynalaman.
Ushbu gapda bitishuv munosabatli so'z birikmalari necha o'rinda qatnashgan?
A) 3 B) 5 C) 6 D) 4
22. Berilgan gapda hokim bo'lak vazifasida kelgan sifatlar soni nechta? Yigit oddiy kiyingan, o'rtabo'y va chiroyli ekan.
A) 3ta B) 2ta C) 1ta D) 4ta
23. Berilgan so'zlardan nechitasi yasama shaxs otlari sanaladi?
1) gulchi; 2) zargarlik; 3) baqqol; 4) qassoblik; 5) atamashunos; 6) o'quvchi; 7) temirchilik
A) 3tasi B) 5tasi C) 4tasi D) 6tasi
24. Qaysi gapda fe'llarning munosabat shakli bilan omonim bo'la oladigan fe'l yasovchi qo'shimcha ishtirok etgan?
A) *Bir tishlam non gadosi bo'lib, birovlarining eshigiga borgan vaqtlarim ham bo'ldi.*
B) *Hokimlar oldida tilining uzun bo'lganiga ishongan ellikboshi fuqaroni sira mensimaydi.*
C) *Ovqat ustida Xadicha qishloqda bo'lib o'tgan hamma hodisalar haqida gapirdi.*
D) *Kal ketaverdi, ketaverdi, horib, suvsab, oqshab, boshini bir joyga qo'yib yotdi.*
25. Qaysi javobda keltirilgan ma'lumot Mirmuhsin hayoti va ijodiga mansub emas?
A) *Romanlaridan birida o'zbek adabiyotida birinchi bo'lib, chet eldagi o'zbeklar hayotini aks ettirishga urindi.*
B) *Toshkent shahrining Qo'rg'ontepa mahallasida kulol oilasida tug'ilgan.*
C) *Ijodkor bir qator dostonlar yaratgan.*
D) *"Tungi chaqmoqlar" qissasi xalqimiz o'tmishini aks ettirishga bag'ishlagan.*
26. Qaysi javobda R. Thokurning Xalqaro Nobel mukofotiga sazovor bo'lgan she'riy to'plami nomi berilgan?
A) *"Suratlar va qo'shiqlar"*
B) *"Tonggi qo'shiqlar"*
C) *"Chitragoda"*
D) *"Gitanjali"*
27. Qaysi shoir o'zbek xalqining yig'ma obrazini "Sonsiz egatlarga sochilmish, ana, Mening orzularim, mening o'ylarim" tarzida umumlashtirgan?
A) *G'afur G'ulom* B) *Muhammad Yusuf* C) *Abdulla Oripov* D) *Erkin Vohidov*
28. Alisher Navoiy "Xamsa"sining qaysi adabiy qahramoni "g'ayratidin tutmam otin" deya yorini hatto tilida aytishga rashk qilishini aytadi?
A) *Farhod* B) *Suhayl* C) *Majnun* D) *Bahrom*
29. Quyidagi misralar qaysi shoir qalamiga mansub?
Muhabbat, ey go'zal iztirob,
Ey ko'hna dard, ey ko'nha tuyg'u.
Ko'kraginga qo'lingni tirab,
Yuragimni to'kib qo'yding-ku.
A) *Abdulla Oripov* B) *Erkin Vohidov* C) *Muhammad Yusuf* D) *Shavkat Rahmon*
30. Qo'lingdan kelguncha karam qil, karam, Karamli bo'lmagay hech kimsadan kam.
Ushbu pand-nasihah Sa'diy ijodiga mansub qaysi hikoyada uchraydi?
A) *Sahroda tashna itga duch kelgan kishi haqidagi hikoyat*
B) *Bo'zdan libos kiyib yuruvchi podsho haqidagi hikoyat*
C) *Hayit kuni adashib qolgan bola haqidagi hikoyat*
D) *O'g'lining qilmishi uchun zindonga tushgan darvesh haqidagi hikoyat*
31. Shermuhammad Munisning "Shirinsuxan Laylivashim vaqtiki qohir bo'lg'usi" deb boshlanadigan she'ri kimning g'azaliga bog'langan muxammas sanaladi?
A) *Boburning* B) *Alisher Navoiyning* C) *Mashrabning* D) *Fuzuliyning*
32. Berilgan tarixiy asarlardan qaysi biri Ogahiy qalamiga mansub emas?
A) *"Zubdat ut-tavorix"* B) *"Gulshani davlat"* C) *"Ravzat us-safo"* D) *"Riyoz ud-davla"*
33. Quyidagi misralar qaysi adib qalamiga mansub?
"Menda qolsa, ijod jarayonida qandaydir ilohiyot bor, degan bo'lur edim.
Haqiqiy ijodkor Xudo ko'ngliga solganda qo'lga qalam oladi. Chinakam badiiy asar yozilmaydi, tug'iladi!"
A) *O'tkir Hoshimov* B) *Abdulla Qahhor* C) *Odil Yoqubov* D) *Asqad Muxtor*
34. Har kima bo'lsa tabiat o'z yemak,
Ollina kelsa mashaqqat sabr etar,
Kim badan beslar esa keng aysh uza,
Toryerga o'g'rasa eldan kelar.
Ushbu she'r Sayfi Saroyining "Guliston bit-turkiy" asaridagi qaysi hikoyat xulosasi sifatida keltiriladi?
A) *Tuz haqini to'lagan No'shiravoni odil haqidagi hikoyat*
B) *Sayohatga chiqqan ikki xurosoniy faqir haqidagi hikoyat*
C) *Bir kurashchi pahlavon hamda uning oqibatsiz shogirdi haqidagi hikoyat*
D) *O'g'ri va tilanchi haqidagi hikoyat*
35. Quyidagi keltirilgan parchda qaysi asar qahramonining holati tasvirlangan?
"Ilgari kampir ba'zi – ba'zida bu kiyimlarni hidlab yig'lardi. Endi ko'ksidagi muz uni yig'lashga qo'ymadi. U hovli o'rtasiga xazon to'plab, gugurt chaqdi. Gurullah yonayotgan gulhanga ...ning kiyimlarini birma – bir tashlay boshladi. Gulhanda ...ning bolaligi yonardi".
A) *"Qorako'z Majnun" da Saodat aya*
B) *"Ko'k eshik" da Zuhra kampir*
C) *"Ufq" da Jannat xola*
D) *"Chinor" da Sharofat xola*
36. Nozuklik ichra belicha yo'q tori gisuyi,
O'z haddini bilib belidan o'tlurur quyi.
Baytda qanday she'riy san'atlar qo'llangan?
A) *mubolag'a, tashxis, husni ta'lil*
B) *tashbeh, tashxis, tajnis*
C) *mubolag'a, tarse', tazod*
D) *tazod, iyhom, istiora*

BIOLOGIYA

37. Quyularda quloq suprasining uzunligi 2 juft polimer genlarga bog'liq. Agar quloq suprasining uzunligi 24 sm li $A_1A_1A_2A_2$ genotipli urg'ochi quyon va quloq suprasining uzunligi 16 sm li $a_1a_1A_2a_2$ genotipli erkak quyon bilan chatishtirilsa, avlodning necha foizini quloq suprasining uzunligi 24 sm li quyonlar tashkil qiladi?
A) 25 B) 12,5 C) 50 D) 75
38. Tishlarning qoramtir rangi ikkita dominant gen ta'sirida rivojlanadi. Bu genlarning biri autosomada, ikkinchisi X xromosomada joylashgan. Bu belgining autosomada joylashgan turiga ega bo'lgan erkak va jinsga birikkan turiga ega bo'lgan ayol oilasida tishlari normal bo'lgan qiz va o'g'il tug'ildi. Ushbu oilada tug'ilgan farzandlar orasidan tishlari normal o'g'il bolalarning tug'ilish ehtimolini (%) toping?
A) 12,5 B) 50 C) 25 D) 75
39. Odamda giperxolesterinuriya dominant belgi sifatida autosomadagi genlar ishtirokida irsiylanadi. Gomozigotalilarda kasallik ateroskleroz va terida xavfsiz o'simtalardan paydo bo'lishi bilan kechadi. Geterozigotalilarda kasallik yengil o'tib, faqatgina qonda xolesterin miqdorining yuqori bo'lishi bilan xarakterlanadi. Gipertrixoz Y xromosomada joylashgan. Giperxolesterinuriyaning yengil formasi bilan kasallangan ayol o'ziga o'xshash va gipertrixoz bilan kasallangan erkakka turmushga chiqdi. Farzandlarning gipertrixoz bilan tug'ilish ehtimoligini (%) aniqlang.
A) 25 B) 100 C) 75 D) 50
40. Molekulyar massasi 6600 bo'lgan oqsilning sintezi haqidagi ma'lumotni traskripsiya qiluvchi i-RNK uzunligini (nm) toping.
Oqsil tarkibidagi har bir aminokislota qoldig'ining molekulyar massasi 120 ga teng bo'lib, nukleotidlar orasidagi masofa 0,34 nm ni tashkil etadi.

- A) 56,1 B) 18,7 C) 51,6 D) 112,2
41. O'simlik mitoxondriyada oksidlanish jarayonida 108 kJ molekula ATF sintezlangan bo'lsa, sitoplazmada qancha energiya (kJ) issiqlik sifatida tarqalgan (a) va shu vaqt davomida xloroplastda hosil bo'lgan ATF molekulasi sonini (b) aniqlang.
A) a-240; b-3420
B) a-240; b-2160
C) a-360; b-3240
D) a-360; b-3420
42. Drozofila pashshasi embrionidagi blastomerleri soni nazariy jihatdan uning tarkibidagi xromosomalari sonidan 1792 taga kam bo'lsa, blastomerleri sonini aniqlang.
A) 512 B) 256 C) 64 D) 128
43. Sistematik birliklar ketma- ketligi to'g'ri berilgan javobni aniqlang.
A) *nutriya- suvsarsimonlar oilasi- yirtqich sutemizuvchilar turkumi- sutemizuvchilar sinfi- umurtqalilar kenja tipi- xordalilar tipi*
B) *korsak- suvsarsimonlar oilasi – yirtqich sutemizuvchilar turkumi – yo'ldoshlilar kenja sinfi – sutemizuvchilar sinfi – umurtqalilar tipi*
C) *ondatra – suvsarsimonlar oilasi- yirtqich sutemizuvchilar turkumi – sutemizuvchilar sinfi – umurtqalilar kenja tipi – xordalilar tipi*
D) *norka - suvsarsimonlar oilasi – yirtqich sutemizuvchilar turkumi – sutemizuvchilar sinfi – umurtqalilar kenja tipi – xordalilar tipi*
44. To'g'ri ma'lumotni aniqlang.
A) *Makkajo'xori o'simligida 3- va 5- juft xromosomalalar tarqalmay bitta qutbga to'planishi natijasida meyozi I yakunida 19 yoki 21 ta xromosomal hujayralar hosil bo'ladi*
B) *Qalampir hujayrasida to'rt juft gomologik xromosomalalar faqat bitta qutbga to'plansa, 45 yoki 51 ta xromosomal to'plam hosil bo'ladi*
C) *No'xat o'simligida 2- va 5- juft xromosomalalar tarqalmay bir qutbga to'planishi natijasida meyozi I yakunida hujayrada 11 yoki 15 ta xromosoma bo'ladi*
D) *Bug'doy o'simligi hujayrasida 4- juft xromosomada inversiya yuz berganda 14 ta xromosoma bo'ladi*
45. Paleozoy (a) va mezozoy (b) eralariga xos biologik progresslarni aniqlang.
1) qushlarda to'rt kamerali yurak; 2) qirquqsimonlarda urug';
3) hasharotlarda qanot; 4) stegosefallarda besh barmoqli oyoqlar;
5) sutemizuvchilarda jun qoplami; 6) sudralib yuruvchilarda qalin po'choq bilan qoplangan tuxum
A) a-3,4; b-1,2 B) a-2,6; b-1,5 C) a-1,4; b-5,6 D) a-1,3; b-2,5
46. Biosfera evolutsiyasining uchinchi bosqichida qanday jayaronlar sodir bo'lgan?
1) dastlabki ko'p hujayrali organizmlar paydo bo'lishi; 2) biosfera gomeostaz holatining buzilishi; 3) qanotli hasharotlar rivojlanishi; 4) "parnik effekti" natijasida harorat ko'tarilishi; 5) qirg'oqqa yaqin joylashgan suvo'tlar tanasining tabaqalashuvi; 6) kislotali yomg'irlar yog'ishi oqibatida hosildorlikning keskin kamayib ketishi
A) 1,5,6 B) 2,3,4 C) 2,4,6 D) 1,3,4
47. Birlamchi konsument (a), ikkilamchi konsument (b) umurtqasiz organizmlar ko'rsatilgan javobni aniqlang.
1) bronza qo'ng'izi; 2) ko'l baqasi; 3) O'rta osiyo toshbaqasi; 4) qaldirg'och; 5) chuchuk suv gidrasi; 6) botqoq toshbaqasi; 7) hasva qandalasi; 8) zlatka; 9) chigirtka; 10) ninachi lichinkasi
A) a-1,7; b-4,8
B) a-7,9; b-5,10
C) a-7,9; b-5,6
D) a-3,7; b-2,4
48. Epistaz irsiylanishda komplementar irsiylanish kabi...
1) allel bo'lmagan genlarning o'zaro ta'siri kuzatiladi; 2) digeterozigota duragaylarning avlodida 9 xil genotipik sinf hosil bo'ladi; 3) belgilarning rivojlanishi dominant genlar soniga bog'liq bo'ladi; 4) bir gen belgiga ta'sir qilsa, ikkinchisi bilvosita ta'sir qiladi
A) 2,3 B) 1,4 C) 1,2 D) 3,4
49. Vegetativ nerv sistemasi bo'limlari va ularning funksiyasi o'rtasidagi muvofiqlikni aniqlang.
a) parasimpatik; b) simpatik
1) sistolani tezlashtiradi; 2) nafas olish tezligini kamaytiradi; 3) ichak peristaltikasini sekinlashiradi; 4) qovuq muskullarini qisqartiradi; 5) o'pka ventilatsiyasini ko'paytiradi
A) a-3; b-1,5
- B) a-4,5; b-2,3
C) a-3,5; b-1,2
D) a-2,4; b-3,5
50. Qaysi kasalliklar nafas olish organlari kasalliklari emas?
1) rinit; 2) faringit; 3) traxeit; 4) piyelonefrit; 5) botulizm; 6) ateroskleroz; 7) zotiljam; 8) laringit
A) 4,5,6
B) 1,2,3
C) 4,7,8
D) 4,5,7
51. Odamdagi o'mrov osti muskulining bo'yinning teri osti muskulidan farqini toping.
1) vegetativ nerv sistemasi orqali boshqariladi; 2) joylashuv ko'ra to'sh-o'mrov so'rg'ichsmon muskul bilan bir guruhga kiradi; 3) joylashuviga ko'ra diafragma muskuli bilan bir guruhga kiradi; 4) gavdaning ko'krak muskuli hisoblanadi; 5) suyakka birikadi; 6) boshning harakatini ta'minlaydi; 7) qo'lining harakatida ishtirok etadi
A) 1,4,5 B) 1,5 C) 2,6 D) 3,4,7
52. Odam organizmda ishlab chiqiriladigan oqsil (a) va lipid (b) tabiatiga ega gormonlar qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?
1) tripsin; 2) insulin; 3) androsteron; 4) pepsin; 5) somatotrop; 6) melanin; 7) estrogen; 8) xolesterol
A) a-2,5,6; b-6,8
B) a-4,6; b-2,5
C) a-1,5; b-7,8
D) a-2,5; b-3,7
53. Sezgi analizatorlari haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.
A) *Terining derma qavatida sovuqni va siypalashni sezuvchi retseptorlar issiqni va og'riqni sezuvchi retseptorlarga nisbatan chuqurroq joylashgan.*
B) *Gipermetropiya keksalarda ko'z gavhari do'ng'ligining ortib ketishi tufayli yuzaga keladi.*
C) *Quloqning suyak labirinti bilan parda labirinti orasida perilymfa, parda labirinti ichida endolimfa suyuqligi bo'ladi.*
D) *Harakat analizatorining oliy nerv markazi bosh miya katta yarimsharlari po'stlog'ining orqa markaziy egatida joylashgan.*
54. Bezgak (a), terlama (b), leyshmanioz (c) qo'zg'atuvchilari to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang
A) a-bakteriya; b-virus; c- sodda hayvon
B) a- sodda hayvon; b- bakteriya; c-sodda hayvon
C) a-sodda hayvon; b- bakteriya; c-bakteriya
D) a- sodda hayvon; b-virus; c- bakteriya
55. Og'iz a'zosi kemiruvchi tipda tuzilgan chala o'zgarish bilan rivojlanadigan hasharotlarni aniqlang.
A) *Sariq suvarak, moviy ninachi, to'shak qandalasi*
B) *yashil temirchak, Osiyo chigirtkasi, Turkiston termi, halqali ninachi*
C) *Osiyo chigirtkasi, suluv ninachi, kolorado qo'ng'izi, beshiktervatar*
D) *moviy ninachi, yashil temirchak, Turkiston termi, burga*
56. Bosh skeleti miya qutisi, jag'lar, jabra ravoqlari va jabra qopqog'idan tashkil topgan baliqlarni aniqlang.
1) beluga; 2) qilquyruq; 3) gigant akula; 4) tikandum skat; 5) oqcha; 6) dengiz tulkisi
A) 3,4,6 B) 2,5,6 C) 1,2,5 D) 3,4,5
57. Leyshmaniya va sil batsillasi uchun umumiy bo'lgan xususiyatlarni aniqlang.
A) *Eukariot organizm, irsiy axboroti sitoplazmadagi halqasimon DNKda joylashgan.*
B) *Bir hujayrali organizm, hujayra qobig'i xitindan iborat.*
C) *Yadrosi ikki qavat membrana bilan o'ralgan, reduplikatsiya jarayoni sitoplazmada kechadi.*
D) *Membranasini ikki qator lipid va oqsil molekullaridan iborat, ribosomasi sitoplazmada translyatsiyada qatnashadi.*
58. Jag'larida faqat kurak va oziq tishlari mavjud hayvonlarni aniqlang.
1) lacha; 2) ondatra; 3) norka; 4) qashqaldoq; 5) nutriya; 6) tovushqon; 7) sug'ur; 8) suqsun; 9) yumronqoziq; 10) olaqo'zan
A) 1,3,4 B) 2,5,7 C) 5,9,10 D) 6,7,8
59. Oq po'panak va sil batsillasi uchun umumiy bo'lmagan xususiyatlarni aniqlang.
A) *Eukariot organizm, irsiy axboroti faqat sitoplazmada joylashgan.*

- B) Membranasi ikki qator lipid va oqsil molekulalaridan iborat, ribosomasi sitoplazmada translyatsiyada qatnashadi.
C) Translyatsiya jarayoni sitoplazmada kechadi, spora hosil qiladi.
D) Irsiy axboroti DNK molekulasida joylashgan, hujayrasi qobiq bilan o'ralgan.
60. Xloroplastlarga ega eukariot organizmlarga zarar keltiruvchi xloroplastlarga ega bo'lmagan eukariot organizmlarni aniqlang.
1) gommoz qo'zg'atuvchisi; 2) nozema; 3) vertitsill; 4) agrobakterium; 5) leyshmaniya; 6) zang zamburug'i; 7) tamaki mozaikasi
A) 1,4 B) 2,5 C) 6,7 D) 3,6
61. Orangutan somatik hujayrasida sodir bo'ladigan mitoz jarayoni haqida noto'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.
1) metafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 96 ta;
2) anafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 96 ta;
3) profazada ikki xromatidali autosomalar soni 46 ta;
4) anafazada xromosomalar soni 96 ta; 5) metafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 48 ta; 6) interfaza G₂ davrida ikki xromatidali xromosomalar soni 46 ta
A) 2,6 B) 1,3 C) 4,5 D) 3,4
62. Genotipik (a) va fenotipik (b) o'zgaruvchanlik bilan bog'liq hodisalarni aniqlang.
1) crossingover natijasida genlar rekombinatsiyasi; 2) meyoj jarayonida xromosomalarning tasodifiy tarqalishi; 3) belgining reaksiya normasi doirasida o'zgarishi; 4) genlarning tuzilishi saqlangan holda ularning namoyon bo'lishining o'zgarishi; 5) urug'lanish jarayonida gametalarning tasodifan qo'shilishi.
A) a-3; b-4,5 B) a-2,5; b-3 C) a-1,2; b-4,5 D) a-2,4; b-1,3
63. Reduplikatsiya (I) va denaturatsiya (II) uchun mos keluvchi ta'riflarni juftlang.
a) oqsillarning tabiiy holatini yo'qotishi; b) DNKning ikki hissa ortishi; c) xromosoma ayrim qismlarining ortishi; d) xromosoma o'rta qismining ajralishi
A) I-d; II-c
B) I-c; II-b
C) I-b; II-a
D) I-b; II-d
64. Zubtutum (a) va nastarin (b) ning to'pguliga xos belgilarni aniqlang.
A) a-asosiy gulpoyasi shoxlangan; b-atrofi o'rama bargchalar bilan o'ralgan
B) a-asosiy gulpoyasi shoxlanmagan; b-asosiy gulpoyasi shoxlangan
C) a-shoxlanmagan gulpoyaga gullar bandsiz birikkan; b-shoxlangan gulpoyaga to'g'ri gullar yig'ilgan
D) a-umumiy gulpoya qisqa, gullar bir tekislikda joylashgan; b-uzun gulpoyada gullar ketma-ket joylashgan
65. Nastarin qaysi jihatlari bilan tokka o'xshaydi?
1) urug'lanishdan so'ng meva hosil qilishi; 2) gullarning qiyshiqliqi; 3) ro'vak to'pgul hosil qilishi; 4) barglarining novdada joylashuvi; 5) hayotiy shakli; 6) gulpoyasining shoxlanishi
A) 1,3 B) 2,5 C) 4,6 D) 4,5
66. Quyidagi meva turlari qaysi o'simlik navlariga xos ekanligi to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.
a) danakli meva; b) rezavor meva; c) don meva; d) qovoq meva; e) ko'sak meva;
1) qozidastor; 2) Namangan; 3) zarg'aldoq; 4) gultish;
5) Samarqand-3; 6) bargi; 7) buvaki; 8) sanzor; 9) yulduz
A) a-3; b-7; c-8; d-6; e-5
B) a-3; b-1,4,7; c-8; d-2,9; e-5
C) a-1; b-4,5; c-8; d-7; e-2
D) a-3; c-1,6; c-8; d-7; e-4
67. Qaysi o'simlikning bargi oddiy yonbargchali (a) va murakkab yonbargchali (b) bo'ladi?
1) yantoq; 2) tok; 3) g'o'za; 4) partenotsissus; 5) burchoq; 6) liftok; 7) shirinmiya; 8) olma
A) a-6,8; b-1,5,7
B) a-1,2; b-4,5,7
C) a-2,3,8; b-1,4,5,7
D) a-2,4,6; b-5,7
68. Spirogira (I) va ossillatoriya (II) uchun xos bo'lgan belgilarni toping.
1) hujayra markazi xujayra bo'linishida ishtirok etadi; 2) tarkibida xlorofill pigmenti mavjud; 3) erkin azotni o'zlashtiradi; 4) irsiy material yadroda joylashgan; 5) donador endoplazmatik to'ra oqsillar sintezlanadi; 6) mitoxondriyada kislorodli oksidlanish sodir bo'ladi
A) I-3,6; II-4,5 B) I-1,4; II-5,6 C) I-3,5; II-2,4 D) I-3,6; II-2,4
69. Funariyada sporadan rivojlanuvchi bo'g'inda qanday qismlar hosil bo'ladi?
1) yashil ipcha; 2) kurtakcha; 3) poya; 4) barg; 5) arxegoniya;
6) sporangiyband; 7) anteridiy; 8) sporalar; 9) rizoid; 10) sporangiy
A) 1,2,9 B) 5,7,8 C) 6,8,10 D) 3,4,10
70. Qirqquloqlarda murtakdan rivojlanuvchi bo'g'inda qanday qismlar hosil bo'ladi?
1) ildizpoya; 2) barg; 3) poya; 4) rizoid; 5) sporangiy; 6) anteridiy; 7) sporalar; 8) sorus; 9) arxegoniya; 10) gametalar
A) 2,5,8 B) 4,7,8 C) 4,6,9 D) 1,3,10
71. Harakatlanuvchi tanlanishga xos bo'lmagan ma'lumotlar to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.
1) muhit deyarli o'zgarishsiz sharoitda amalga oshishi; 2) kaynozoy erasi, uchlamchi davrning oxirida kunlarning kekin sovushi natijasida tuxum qo'yuvchilar kamayib, yo'ldoshli sutemizuvchilar xilma-xilligining ortishi; 3) turlar sonining ortib borishi; 4) tur doimiyligining saqlanishi
A) 2,3 B) 1,3 C) 2,4 D) 1,4
72. Paleoarktik biogeografik viloyatiga mansub tuyuqli sutemizuvchi hayvonlarni aniqlang.
1) zubr; 2) mufton; 3) sayg'oq; 4) koala; 5) maral; 6) kanna; 7) kabarga; 8) tog' kiyigi; 9) muskusli qo'y; 10) qunduz
A) 1,4,7 B) 3,5,8 C) 2,6,9 D) 2,5,10

KIMYO

73. Aminokislotalar soni 20 tadan 100 tagacha bo'lgan yuqori molekulyar birikmalarga... deyiladi.
A) oligopeptid B) polipeptid C) dipeptid D) oqsil
74. Qaysi modda fluoressein va eozin olishda asosiy xomashyo hisoblanadi?
A) fenol B) ftal angidrid C) fluroglutsin D) galantamin
75. Quyidagi berilganlardan faqat oksidlovchilarni ajrating.
1) NaMnO₄; 2) H₂SO₄; 3) H₂S; 4) CrO₃; 5) NH₃; 6) HClO₄
A) 1,2,3 B) 1,2,4,6 C) 4,5,6 D) 1,2,5
76. Bir xil aminokislota qoldig'idan tarkib topgan 52,8 g dipeptid yetarli miqdordagi xlorid kislota eritmasida gidrolizlanganda 89,2 g modda hosil bo'ladi. Aminokislota ni aniqlang.
A) valin B) alanin C) gliutsin D) leysin
77. Qaysi aminokislota qizdirilganda akril kislota hosil boladi?
A) β-aminopropan kislota
B) β-aminobutan kislota
C) α-aminopentan kislota
D) α-aminobutan kislota
78. 17,85 tripeptid gidrolizidan 19,65 g faqat bitta turdagi aminokislota hosil bo'ladi. Aminokislota ni aniqlang.
A) valin B) α-alanin C) gliutsin D) leysin
79. Propanol, fenol va sirka kislotadan iborat aralashma Na metali bilan ishlanganda 8,96 litr (n.sh.) gaz ajraldi. Boshlang'ich aralashma 200 g NaOH eritmasi (NaOH ning foiz konsentratsiyasi suvnikidan 84% ga kam) bilan reaksiyaga kirisha oladi. Xuddi shunday boshlang'ich aralashma bromli suvdan o'tkazilganda 66,2 g cho'kma tushishi ma'lum bo'lsa, dastlabki aralashmadagi fenol massasini (g) aniqlang.
A) 47 B) 18,8 C) 37,6 D) 9,4
80. Tarkibida 2 ta sp³-s qoplanish mavjud bo'lgan modda(lar)ni aniqlang.
1) HClO₃; 2) H₂SO₃; 3) H₂SO₄; 4) H₃PO₄
A) 1,3 B) 2,3 C) 1,2 D) 3,4
81. Qirralari n=2 sm bo'lgan kub shaklidagi aluminiy metali (p=2,7 g/sm³) ishqor eritmasida eritilganda qancha (litr.n.sh.) gaz hosil bo'ladi?
A) 11,2 B) 4,48 C) 13,44 D) 26,88
82. Ksantoprotein reaksiyasi asosida bir mol tirozinga konsentrlangan nitrat kislota ta'sir ettirilganda necha gramm sariq rangli dinitrobirikma hosil

- bo'ladi? (Reaksiya unumi 60%)
A) 271 B) 451,7 C) 162,6 D) 196,4
83. Tarkibida 1 ta sp^3-sp^2 bog' va 16 sp^3 gibrid orbital tutgan benzol gomolog(lar)i nitrolanganda necha turdagi mononitrobirikma hosil bo'ladi? (yon zanjirning nitrolanishi hisobga olinmasin)
A) 6 B) 4 C) 10 D) 8
84. 1:2 mol nisbatda olingan Bertole tuzi va kaliy nitratdan iborat 0,3 mol aralashma katalizator ishtirokida qizdirilganda olingan gaz mis naychadan o'tkazildi. Olingan nayni to'liq eritish uchun 200 g 98% li sulfat kislotada eritmasi sarflansa, nayning necha foizi oksidlanganini aniqlang?
A) 50 B) 80 C) 40 D) 60
85. Atom kristall panjarali moddalarni aniqlang.
1) $CuSO_4$; 2) H_2S ; 3) Ge; 4) KOH; 5) B; 6) HCl; 7) Ca; 8) P_4 ; 9) Zn
A) 3,5 B) 7,9 C) 1,4 D) 2,6,8
86. Benzil radikali tarkibidagi proton, neytron va elektronlar soni keltirilgan qatorni belgilang.
A) 49; 42; 50
B) 49; 42; 48
C) 50; 6; 49
D) 49; 42; 49
87. Ammiak sintez qilish jarayonida reaktordagi bosim 20% ga kamaydi. Boshlang'ich aralashmadagi azot bilan vodorod miqdori stexiometrik nisbatda bo'lsa, reaksiyadan keyin hosil bo'lgan gazlar aralashmasining hajmiy tarkibini aniqlang.
A) 3/16; 9/16; 1/4
B) 1/9; 2/3; 2/9
C) 3/10; 3/10; 2/5
D) 1/4; 1/4; 1/2
88. ${}^{246}_{z}E \rightarrow x\alpha + 4\beta + {}^{A}_{90}Th$ yadro reaksiyasida Th ning neytronlar soni E ning protonlari sonidan 46 taga ko'p bo'lsa, noma'lum element tarkibidagi neytronlar sonini aniqlang.
A) 145 B) 130 C) 140 D) 152
89. 0,3 mol $Na_2SO_4 \cdot 10H_2O$ va $Na_2SO_4 \cdot 8H_2O$ aralashmasining to'liq degidratlanishidan 2,6 mol suv hosil bo'ldi. Kristallogidratlarning mol nisbatini toping.
A) 1:2 B) 0,5:0,25 C) 1:1 D) 2:1,5
90. $MeBr_2$ tuzi o'z atomlari sonidan 7,5 marta ko'p atom tutgan suvda eritilganda bromid anionining massa ulushi 5/8 ga teng bo'ldi. Metallni aniqlang. ($\alpha=1$, gidroliz jarayoni hisobga olmag)
A) Mg B) Ba C) Ca D) Zn
91. Harorat $10^\circ C$ ga oshganda reaksiya tezligi 2 marta ortsa ushbu reaksiya harorati $40^\circ C$ dan $100^\circ C$ gacha ko'tarilganda, reaksiya tezligi necha marta ortadi?
A) 4 B) 16 C) 8 D) 64
92. 75 g 76% li sulfat kislotada eritmasiga necha gramm suv qo'shilganda 50% li eritma hosil bo'ladi?
A) 25 B) 12,5 C) 17,5 D) 39
93. Tarkibida noma'lum modda saqlangan 240 g eritmaning molyarligi va molyalligi 5 ga teng bo'lsa, noma'lum moddani aniqlang. ($\rho=1,2$ g/ml deb hisoblangin)
A) H_2SO_4
B) KOH
C) NaOH
D) HCl
94. 55% li 109 g oleum 9 g suv bilan aralashtirilsa necha foizli oleum hosil bo'ladi?
A) 15,15 B) 85,85 C) 16,95 D) 44,84
95. Eritmadagi H^+ ionlari OH⁻ ionlaridan 10^2 marta ko'p bo'lsa, eritmadagi pOH qiymatini toping.
A) 4 B) 9 C) 5 D) 8
96. Ortofosfat kislotada eritmasida quyidagi ionlarni ularning miqdorini ortib borish tartibida joylashtiring.
1) H_3O^+ ; 2) PO_4^{2-} ; 3) HPO_4^{2-} ; 4) $H_2PO_4^-$
A) 2,3,4,1 B) 1,4,2,3 C) 3,2,1,4 D) 1,4,3,2
97. Oksidlanish-qaytarilish reaksiyasida 33,4 g xlorat ionlari $2,4 \cdot N_A$ dona elektron biriktirib oldi. Qaytarilish mahsulotini toping.
A) Cl_2^0
B) ClO_2^-
C) Cl^-
D) ClO_4^-
98. $CrSO_4$ tuzining suvdagi eritmasi orqali 3 soat davomida 2,68 amper tok kuchi o'tkazilsa, necha gramm xrom metali ajralib chiqadi? Tokka nisbatan unum 80%.
A) 6,24 B) 8,40 C) 9,36 D) 8,96
99. 25/35 g azot oksidi tarkibida 2/6 g azot bor. Shu oksidning formulasini aniqlang.
A) NO_2
B) N_2O_3
C) N_2O_5
D) NO
100. Kaliy permanganat va natriy nitratdan iborat 0,8 mol aralashma (mol nisbati 1:0,6) qizdirilganda olingan gaz mis naychadan o'tkazildi. Olingan nay 320 g 98% li sulfat kislotada eritmasi sarflansa, nayning necha foizi oksidlangan?
A) 60 B) 50 C) 40 D) 80
101. 0,5 mol lityi va kadmiydan iborat aralashma tarkibidagi lityi ning mol ulushi kadmiyning massa ulushiga teng bo'lsa, kadmiyning massasini (g) hisoblang.
A) 22,4 B) 11,2 C) 28 D) 16,8
102. $MeSO_4$ ning 160 g 10% li to'yingan eritmasiga shu tuzdan 6,9 g qo'shildi va qizdirildi. So'ngra eritma boshlang'ich haroratga qadar sovutildi. Natijada 13,9 g $MeSO_4 \cdot 7H_2O$ cho'kmaga tushdi. Qolgan eritmadagi tuzning miqdorini (mol) hisoblang.
A) 0,3 B) 0,1 C) 0,2 D) 0,4
103. $xMgCO_3 = yMgCO_3 + zMgO + zCO_2$ ifoda qanday ma'noni anglatadi?
A) reaksiyaning mahsulot unumi 100% dan kichikligi
B) tuzning namlik darajasi yuqori ekanligi
C) $MgCO_3$ tarkibida qo'shimchalar borligini
D) reaksiyaning qaytarilgini
104. Ozon va kislorod aralashmasi hosil bo'ldi. Aralashmada ozonning massa ulushini 50% bo'lsa, reaksiya unumini (%) toping.
A) 50 B) 53 C) 44 D) 85
105. 10,96 g Ca_3N_2 va CaH_2 dan iborat aralashma teng ikki qismga ajratildi. Aralashmaning 1-qismiga yetarli miqdorda suv ta'sir ettirilganda 0,16 mol gazlar ajraldi. 2-qismiga mo'l miqdorda xlorid kislotada ta'sir ettirilganda hosil bo'ladigan $CaCl_2$ ning miqdorini (mol) hisoblang.
A) 0,12 B) 0,04 C) 0,02 D) 0,06
106. Laboratoriya natriy nitritdan azot olish jarayonida azot bilan birga qo'shimcha sifatida NH_3 , NO va O_2 gazlar aralashmasi ajralib chiqadi. Shu aralashma tarkibidagi azot (II) oksid qanday ajratib olinadi?
A) qizdirilgan mis ustidan o'tkazilib
B) nitrat kislotada eritmasidan o'tkazilib
C) temir (II) sulfat eritmasidan o'tkazilib
D) distillangan suvdan o'tkazilib
107. Alkan molekulyar massasi uning takibidagi uglerod va vodorod atomlari massalari ayirmasidan (m.a.b) 12 m.a.b ga ortiq bo'lsa, alkanni aniqlang.
A) etan B) butan C) pentan D) propan
108. Propan va pentan aralashmasi yondirilganda hosil bo'lgan CO_2 miqdori suvning miqdoridan 0,3 molga kam, sarflangan kislorod miqdori esa hosil bo'lgan CO_2 miqdoridan 0,7 mol ko'p bo'lsa, boshlang'ich aralashmadagi propanning miqdorini (mol) aniqlang.
A) 0,2 B) 0,3 C) 0,1 D) 0,5